

**Βάζει** αυτός, πίνει, τί να δη! Κάτω κάτω το δαχτυλίδι της γυναίκας του. Παίρνει κοντά του τη γριά και την ξεμολογά. Αρχίζει αυτή και τὰ λέει με την άραδα. Τάζει πιά αυτός της γριάς α'γά με τὰ καλάθια, για να πάη να τή φέρη. Δέν πιστεύω να'ρθη, λέει αυτή, γιατί η καρδιά της χάλασε πολύ που πίστεψες τὰ λόγια της κακιάς άδερφής της, και τή σκότωσες εκείνη, και πήρες τήν άλλη τή ζουλιάρα και τήν κακιά. Έσύ, λέει, έμε και πές της πώς εγώ μετανοιώσα και δός της και το δικό μου το δαχτυλίδι για να το πιστέψη να'ρθη. Σηκώνεται η γριά, παίρνει το δαχτυλίδι, πηγαίνει στην κοπέλλα, καθίζει πιά και της λέει όσα είπε το βασιλόπαιδο. Σηκώνεται αυτή, χτενίζεται, ξεσάζεται, τήν παίρνει η γριά και πηγαίνουν. Με το να δη ο ένας τον άλλον, αρχίζουν τὰ κλάματα, λέει ο ένας τὰ πάθια του, λέει ο άλλος, βγαίνουν οι κατεργαριές της άδερφής της στη μέση. Τήν πιάνουν τότες και τήν καθαλιεύουν άπάνω σ' ένα παλατό έλλογο, ύστερα το χτυπούνε πιά, πήρε το δρόμο κ' έτρεχε αυτό. Που πήγε και τήν έρριξε πιά, κανείς δέν ξέρει. Έμειναν κ' οι άλλοι οι δυο μέσα στο παλάτι και ζούν και βασιλεύουν ίσια με σήμερα.

ΕΥΡΓΔΙΚΗ Ι. ΕΜΜΑΝΟΥΛΑ

### «Ο ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΗΣ»

Hull 27-5-07.

Αγαπητέ Κύριε Βουτιερύδη.

Διάβασα με πολλή μου χαρά το νέο έργο σας «Ο Προσκυνητής». Σα να λούστηκα στα κρουσταλλένια νερά Έλληνικού ρουακιού

Με φαίνεται πως σα να γυρεύη ο ρωμαϊκός ο νους να ζευγαρώση στα γερά με τήν ιδέα του άπέραντου πνευματικού κόσμου, σα να μαζεύη ύλικό για μεγάλα δημιουργήματα. Καιρός του. Το έργο σας θά'χη τή θέση του στα προανακρούσματα που άκούστηκαν τὰ λίγα αυτά χρόνια.

Σας χαιρετώ πάντα δικός σας

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

### ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΤΟΥ ΙΩΑ : «Μαρτύρων και Ηρώων αίμα...»

Δρ. 2.

ΤΗΣ κ. ΒΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ : «'Από τον κόσμο του σαλονιού και οι δυο θάνατοι» Δρ. 3. Πουλιούνται στα γραφεία του «Νουμά».

άχτιδες που παίζουσε στους κορμούς. Έτσι κ' η Κατινούλα έννοιωθε γύρο της τον ήλιο δέν τήν έκαιγε μέσα της η φλόγα. Μή θα'ρβήτε όμως στους ίσκιους της καρδιάς της είχε κρυφά, είχε γλύκες, είχε άθωρύθωτους συνεπαρμούς, είχε σιγαλές πυρκαγιές που δέν τις έχει κ' η φεγγαβολιά της αγάπης. Αν αγαπούσε καθαφτό, δε θα της έδλεπεσ ο'υτε μεγκλήτερη τρυφεράδ, ο'υτε άφοσίωση πιδ γεμκτη ο'υτε πιδότερο πάθος. Τόλεγε κάποτεσ άπατή της πώς άφοσίωση στον άθρωπο είναι να τραβᾷ μοναχός του για τούς άλλους από τις φλέβες του το αίμα. Τέτοια μονοκόμματη, άκέρια, γερή άφοσίωση έδειξε πάντα της και της Όλιας και της Μοιρίτας και του Αντρία και στους δικούς της άκόμη. Με τόν Αντρέα ωστόσο, τώρα τουλάχιστο, άλλαζε κάπως το αίστημα της κόρης. Τόν αγαπούσε όπως όλη τη φαμελιά του, με τή διαφορά που ύπαρχε άναμεταξύ τους το άλλη-το εκείνο το κάτι, το κάτι που χωρίζει και που έννοει μιὰ γυναικήσια και μιάν άντρήσια ψυχή. Ο Αντρέας για τήν Κατινούλα καταντούσε το άφραστο ιδανικό, το τέλειο των τέλειων: φίλος της, άδερφός της, οδηγός της, πατέρας της: να, τον αγαπούσε σαν πώς θά'αγαπε μιὰ κόρη έναν πατέρα που πατέρας της δέν είναι.

## ‘Ο-ΝΟΥΜΑΣ,’

### ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

#### ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για τήν Ελλάδα Δρ. 10.—Για το Έξωτερικ. δ φρ. χρ. 10.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

**ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ :** Στα κιόσκια της Πλατείας Συντάγματος, Ομόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιοδρόμου, (Οφθαλμιατρείο), Βουλής, Σταθμού ύπόγειου Σιδηρόδρομου (Ομόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Έξαρχεια, στα βιβλιοπωλεία «Έστία» Γ. Κολάρου και Σακέτου (δδός Σταδίου, άντικρύ στη Βουλή), Στο Βόλο βιβλιοπωλείο Χριστόπουλου.

Η συντρομή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ένός χρόνου πάντα.

## ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Και πάλι η «Νέα Ημέρα». — Η κατάργηση της γραμματικής. — Η δημόσια άσφάλεια.

**ΕΦΤΑΞΕ,** κάποιο άνόητο γράμμα σταλμένο από τη Θεσσαλονίκη στη σύνταξη της «Νέας Ημέρας», για να ξαναμιλήση ή έφημερίδα της Τεργέστης για το γλωσσικό ζήτημα. Δέν μπορούμε βέβαια ν' άπαντήσουμε στον άγνωστο επιστολογράφο, και τάν τον καταφέρουμε να πιστώ πως η δουλειά του Ψυχάρη και του Πάλλη, είναι τόσο τρανή, που θέλει άληθινά δυνατό μυαλό να τήν νοιώσει κανείς, ο'υτε θάν του αντίταξουμε πώς έχει άδικο να μ'η άναγνωρίζει τον Παλαμά για ποιητή. Δέν έχουμε ο'υτε όρεξη, ο'υτε καιρό για τέτοιες διδασκαλίες, κ' όποιος έμεινε πίσω στο δρόμο της νέας Ίδέας, καλά 'νὰ κάνει απ' τη μιὰ μεριά να λατρεύη τούς Σούτσους και Καρασούτσους, κ' απ' τήν άλλη να πούει να μιλή. Μας κάνει όμως έντύπωση ο τρόπος που μιλή ο συντάκτης της «Νέας Ημέρας», για τη δουλειά του Ψυχάρη, όσο καλοσυναιθής κι ο δείχνεται γενικότερα στο ζήτημα της γλώσσας. Μά λοιπόν τόσο ριζωμένη βαθιά είναι αυτή η πρόληψη, ώστε δέν τούς άφίνει να κοιτάζουν τὰ πράματα χωρίς θολωμένο νου, κ' όσους άκόμη θέλουν να τὰ κοιτάξουν; Νομίζαμε πως πέρασε πιά ο καιρός, που πρώτο πρώτο έπιχείρημα σ' όσους μιλούσαν για το ζήτημα, ε'τανε οι βρισιές για «τὴν ψυχαρικήν θεωρίαν». Νομίζαμε πως ύστερα απ' όσα ε'πανε τόσοι και τόσο ξένοι έλλημιστάδες και γλωσσολόγοι, δε θα είχε πέραση πιά ή θεωρία πως ο λαός διαφθείρει τις λέξεις, και πως η διγλωσσία δέν κάνει και μεγάλο κακό στο Έθνος. Το ν' άναγνωρίζει ο κ. συντάκτης της «Νέας Ημέρας» πως η καθαρεύουσα «δέν

είναι, ο'υτε θα γείνη ποτέ όργανον ίκανοποιούσ' όλας τὰς άνάγκας ο'λοκλήρου του λαού, έτσι και έν πάντες άνεξαρτέτως οι Έλληνες έκμάθωσιν αυτήν», και πως γίνεται μέγα ε'τύχημα ότι η καθαρεύουσα δέν θα δυνηθῆ να καταπνήξῃ τήν δημοτικήν» και πως «άλλοίμονον έν τοιαύτη γλώσσα, ήδύνατο να καταπνήξῃ τήν γλώσσαν της ψυχής μας, ώστε να μ'ος βουβαίνη στην άληθινή ζωή όπως μ'ος βουβαίνει στο χαρτί», και ύστερα να νομίζει πως φτάνει μονάχα να τὰ λέμε αυτά, και το κακό διορθώνεται, μας φαίνεται πιδ όμα κάπως λουβίβαστο. Και θα ε'πανε ο κ. συντάκτης πιδ πολύ μέσα στο δικιο, έν είχε χωρέσει καλά πως η νέα γλώσσα για να επικρατήσει πρέπει να'χει σύστημα, μέθοδο και γνώση θετική, που να της είναι εύκολο να βαλθῆ στο σχολείο και να μαθευτῆ από τόν καθένα. Αυτό κάνει ο Ψυχάρης έχοντας σύντροφο τήν επιστήμη, και το μεγάλο του έργο θάρθει μιὰ μέρα που θάν το έχτιμήσουμε, κ' όσοι άκόμη σήμερα παραξενεύονται γ' αυτό.

Η ΣΥΝΤΡΟΜΗ που σύνταξε το νέο άναλυτικό πρόγραμμα για τὰ μαθήματα του δημοτικού σχολείου, και για τὰ βιβλία, κατάργησε τήν παλιά μέθοδο, της διδασκαλίας δηλαδή της Γραμματικής με το βιβλίο. Έτσι λοιπόν θα μαθαίνονται η γραμματική με τήν προφορική διδασκαλία.

Οι φημερίδες μας, που κατά τη ευηθείά τους πέριον έπιπόλαια όλα τὰ ζητήματα, δηλώσανε τή χαρά τους για το ζαλιφρωμα των παιδιάτικων μυαλών από τη σχολαστικότητα της γραμματικής, νομίζοντας πως με τούτο λύθηκε το εκπαιδευτικό μας ζήτημα. Η κακομοιρισμένη η γραμματική άκουσε λογις λογις άνιθέματα και κατάρες, και ίσως από τούς φημεριδογράφους έπρεπε και νάν τ' άκούσει, γιατί αυτοί είναι οι πιδ αξιοθρήνητοι για τήν άμάθειά τους, με όλο τόν πόθο που έχουνε να γράψουνε τήν καθαρεύουσα.

Όμως η σκουριά της καθαρευουσανικής γραμματικής — έν υποθέσουμε πως η καθαρεύουσα έχει τέτοια — μένει και θα μένει τὰ σχολεία όσο κι ο λείψει το βιβλίο, και τότες μοναχά θα φύγει όταν τήν τέτοια γραμματική άντικαταστήσει η άληθινή γραμματική της δημοτικής μας γλώσσας, που δε θα είναι πιά μπελές για παιδιά και δασκάλους, γιατί βάση θά'χει τή ζωντανή γλώσσα της μιλιές μας, κ' οι κανόνες της θάν φυσικοί κ' εύκολοι άμνητοι. Όστε, μη χίνεστε σε λόγια κ.κ. άγγράμμοι, γιατί το θάνατο της μις γραμματικής θα σημειώσει η βασιλεία της άλλης.

ΤΡΑΝΗ άπόδειξη της παραλυσίας στη διοίκηση του Κράτους, είναι και το ότι από παντού λείπει κάθε άσφαλεια και κάθε προφύλαξη του πολίτη από μέρος της δημόσιας έξουσίας. Κι έχι μόνο τούτο, μα και το ροβερότερο άκόμη, πως δηλαδή αυτή η ίσια έξουσία, η βαλμένη άπο το νόμο για φρουράς της τάξης, ληστεύει ζαδιάντροπα τ'ους δυστυχισμένους ραγιάδες.

Η Κατινούλα δε διαβάζε σαν άνοιχτό βιβλίο, τούς άπόθατους λογισμούς της. Είδεμ ή θάβρισκε πως πάει πολύ να θρέψη μέσα της ως είναι και τέτοιο αίστημα για τόν Αντρέα. Τή βαστούσε, τή συγκαταύσε το σέβας το θρησκευτικό, η λατρεία της Όλιας. Μά χωρίς να το ξέρη, τή βαστούσε και κάτιτις άλλο. Φίλος της, άδερφός της, οδηγός της, πατέρας της ο Αντρέας, στο θέλεισ Ε'τανε όμως και νοσοκόμος της και γιατρός της: σαν το μωρό το παιδί που η μάνα του στα γένατά της το ντύνει, το γδύνει, το πλένει και το παστρεύει, έτσι κι ο Αντρέας τήν είδε από τή μέρα που τόν παρακάλεσε με μιὰ ματιά στο νοσοκομείο, μπροστά στους άλλους, να'ρθῆ σιμά της, ντροπισμένη, και πίστεψε πως μ' άφτό οι ξένοι πιά δέν τή θεωρούνε. Ανάμεσά τους από τότες έλειπε η ντροπή, έλειπε η περιέργεια, έλειπε κάποιος όρος της αγάπης. Η Κατινούλα, με τόν άπλοικό της το νου, νόμιζε πως έκανε καλά, σωστά, φρόνιμα, ταχτικά ότι έκανε, κ' ο Αντρέας πάλι, με το πλάσμα τ'άπονήρεφτο, άπονήρεφτος ο ίδιος σαν τήν επιστήμη, της άλλαζόδεσε τή πληγή της, θεράπευε τή φύσκα της με σόντες, σταλαζιές και λουσίματα, μη έχοντας άλλη φροντίδα παρά πώς να φανῆ πιδ πιτήδειος, κ' όταν έμπαζε

το λάστικο άγάλια γκλια, πρόσεχε μ' όλη του τή δύναμη, μ' όλη του τήν ψυχή, μήπως η Κατινούλα πονέση, μήπως άξαφνα τή λαβώση. Άχι η άβρωστια δε σ' άφίνει τίποτις να δής όζω από τόν άβρωστό σου. Η άβρωστια σου φανερώνει τήν άληθινή φύση του άθρώπου και σε προστάζει να τήν κοιτάζης με μάτι, που δέν το θολώνουσε ο'υτε το σκοτίζουσε πιά οι συνθήεις κ' οι άντάρες οι κοινωνικές. Η άβρωστια σου ξεσκεπάζει τόν άθρωπο άπαραλλάχτα όπως είναι, βιχμένος που λέει: κ' ο φιλόσοφος ο άρχαίος, γδυμένος άπάνω στο χώμα το γδυμό. Λοιπόν, άκόμη κ' έν ο Αντρέας, σε κάθε άλλη περίσταση, ως υποθέσουμε, είχε αγαπήσει τήν Κατινούλα, τώρα, με τὰ θλιβερά της τὰ κ'άτάντια, που μόλις πιά έμοιαζε γυναίκα, στον τόπο της αγάπης θα φύτρωνε μέσα του κανένα αίστημα λιγάκι διαφορετικό, η σπλαχνιά η φιλία η σα θές και καποια φιλία έρωτική, φιλία όμοια με το πάθος της αγάπης, σα θερμή άποφεγγιά, σαν καταστάλαγμα τρυφερό το περασμένου πόθου. Μά καθαφτό τί έννοιωθε ο Αντρέας για τήν Κατινούλα; Μπορεί να μ'η τὸ ζεδιάλιζε κ' ο ίδιος. Σεδιάλιζε μόνο παστρικά παστρικά πώς η αγάπη της ζωής του σταθηκε η Όλια. Δηλαδή, άφτό μήτε είχε άνάγκη να το ζεδια-

